

Plánování použití jaderné a chemické munice

V článku chci rozebrat plánování použití jaderné a chemické munice ve štábu vševojskové armády.

Použití jaderných a chemických zbraní tvoří základ rozhodnutí velitele armády. Velitel a štáb plánují použití vyčleněné jaderné a chemické munice se zřetelem k jejich celkovému použití na stupni frontu. Jedině tak mohou zabezpečit úspěšné vedení operace v rychlém tempu a dosažení stanovených cílů operace v krátké době.

Na toto plánování jsou v podstatě dva názory:

a) Návrh na rozdělení a možné použití jaderných a chemických zbraní připravuje skupina ve složení — náčelník operačního oddělení (vedoucí), náčelník zpravodajského oddělení, náčelník ORVD, náčelník chemického oddělení a náčelník LOS;

b) návrh na rozdělení a možné použití taktických a operačně taktických raket předkládá náčelník raketového vojska a dělostřelectva a návrh na možné použití vyčleněných leteckých jaderných a chemických pum předkládá samostatně náčelník LOS.

Oba tyto názory se v praxi aplikují podle toho, jaký názor zastávají vedoucí funkcionáři štábu armády. Vyplyvá to z toho, že nejsou dosud plně vyřešeny rozpory mezi starými formami práce štábů v poli se současnými požadavky na racionalizaci a efektivnost práce soudobých štábů. Na tento

problém nedává jednoznačnou odpověď ani nový předpis pro štábní práci v poli Oper-2-1. Tento předpis k plánování a použití vlastních ZHN stanoví příslušným náčelníkům oddělení:

— náčelník operačního oddělení má organizovat a plánovat boj proti ZHN (čl. 15);

— náčelník raketového vojska a dělostřelectva má připravovat podklady, propočty a návrhy veliteli k nejúčelnějšímu použití raketového útvaru (čl. 21);

— náčelník výzbrojní služby má stanoveno spolupracovat s operačním oddělením na návrzích spotřeby raket (čl. 22).

Z takto stanovených úkolů nevyplyvá jasně odpovědnost za plánování použití vlastních jaderných a chemických zbraní. Naopak je zde i rozpor v tom, že náčelník výzbrojní služby nespolečně s operačním oddělením raket s náčelníkem raketového vojska a dělostřelectva, ale s náčelníkem operačního oddělení.

Při podrobnějším zkoumání metodiky práce štábu vševojskové armády jsem došel k názoru, že úspěšné a včasné splnění palebných úkolů raketového vojska v současné době podmiňuje řada faktorů, z nichž většina leží mimo přímý vliv náčelníka raketového vojska a dělostřelectva. Tak např. jaderné úderové prostředky vševojskové armády jdou na cíle, které zjišťuje průzkumný pro-

středek jiného systému velení (leteckého, zpravodajského). Údaje o těchto cílech přicházejí tedy nejdříve do rozhodovacích center těchto systémů a pak jdou do vševojskového řídicího systému, kde se rozhoduje o způsobu a době ničení cíle. Vykonavatele a dobu ničení cíle nakonec určí velitel armády. Hodnota údajů od vševojskového systému je většinou nedostačující a NRVD musí nakonec organizovat doplňkový průzkum cíle, aby mohl úder uskutečnit. Dochází zde tedy ke značné časové ztrátě od zjištění cíle do doby zahájení úderu. Bez doplňkového průzkumu může jaderný úder jít „do prázdna“, tzn. že palebný úkol nebude splněn.

Není možné, aby příslušní náčelníci plánovali použití vlastních ZHN za řízení náčelníka operačního oddělení, neboť celkový rozsah prací na tomto úkolu (rozvedu dále) je tak rozsáhlý, že by jim nezbýval čas na řízení vlastních oddělení.

Oba popsané způsoby plánování použití vlastních jaderných a chemických úderů u štábu vševojskové armády jsou těžko uskutečnitelné. Praxe potvrdila, že toto plánování musí být řešeno centralizovaně za přímého řízení velitele nebo náčelníka štábu armády.

To tedy bude vyžadovat vytvořit v metodice práce vševojskové armády v otázkách plánování pevný „integrovatý systém“, který by veliteli armády zabezpečil

- skloubení toku všech potřebných informací k použití vlastních ZHN do jednoho centra,

- jednotnou evidenci a přehled všech informací o cílech a vlastních možnostech k nejefektivnějšímu použití jaderné munice,

- zvýšenou hodnověrnost všech získaných informací, hlavně o prostředcích dopravy ZHN nepříteli na cíl,

- nejkratší dobu k nejpřesnějšímu

rozhodování o použití jaderné munice a k předání povelu jednotlivým vykonavatelům.

Tento náročný úkol by veliteli vševojskové armády mohla zabezpečit samostatná **palebná skupina**, která by veliteli armády připravovala veškeré podklady k jeho rozhodnutí o použití přidělené jaderné a chemické munice a pro vedení boje se ZHN nepříteli.

Její možné složení:

1. Zástupce náčelníka operačního oddělení — jako vedoucí skupiny.

2. Důstojník oddělení raketových vojsk a dělostřelectva (NŠ, NOO).

3. Zástupce náčelníka zpravodajského oddělení.

4. Náčelník LOS.

5. Důstojník chemického oddělení (nestálý příslušník) a

6. Důstojník výzbrojního oddělení (nestálý příslušník).

Skupina vzhledem ke své důležitosti by mohla podléhat přímo veliteli nebo náčelníkovi štábu armády. Její místo by bylo v centru velení, aby měla trvalý styk s velitelem nebo náčelníkem štábu armády. Nejideálnější řešení by bylo vytvořit tuto skupinu v tabulkách válečných počtů jako samostatný prvek velení, protože z hlediska celkových počtů polního štábu armády bude těžké toto uskutečnit. Nevýhodou by bylo, že důstojníci druhů vojsk by nebyli po odborné stránce usměrňováni svými odbornými náčelníky a někteří důstojníci (LOS, CHO a VO) by nebyli plně vytíženi.

Pro skupinu je třeba vybudovat přímé telefonní spojení s vyloučením ústředny, aby byl zabezpečen okamžitý styk s jednotlivými odděleními (vykonavateli).

Skupina by vedla jednu pracovní mapu s těmito údaji:

- nejdůležitější údaje z rozhodnutí velitele armády,

- nejdůležitější údaje o situaci vlastních vojsk i nepříteli v dotyku,

— podrobné údaje o prostorech bojového rozmístění armádní raketové brigády, PRTZ a oddílů taktických raket,

— podrobnou situaci o cílech, zvláště o prostředcích dopravy ZHN nepřítele na cíl,

— přesné prostory vlastních jaderných a chemických úderů v pásmu armády (frontových, armádních a divizních prostředků).

Skupina by zpracovávala a vedla tuto dokumentaci:

1. Plán rozdělení a použití přidělené jaderné a chemické munice na operaci.

2. Plán použití 1. jaderného úderu frontu — graficky v tabulce a v některých případech i na mapě.

3. Přehled o sledování a ničení ZHN nepřítele.

4. Přehled o použití vlastní jaderné a chemické munice (včetně svazků a leteckých prostředků).

5. Přehled o použití jaderné a chemické munice frontu v pásmu armády.

6. Přehled ztrát vlastních prostředků dopravy ZHN na cíl a jaderné munice.

7. Záznamník zpráv, rozkazů a nařízení.

8. Příslušnou přílohu do „Souhrnného operačního hlášení“.

Dále by skupina zpracovávala příspěvek do Rozkazu velitele armády — stať o použití vlastních ZHN a příslušné výpisy do nařízení pro vševojškové svazky. Pro plánovací skupinu operačního oddělení by zpracovávala potřebné tabulky pro „Rozhodnutí“ nebo do „Plánu operace“.

Skupina by měla mít tyto trvalé pomůcky:

1. Panel s přehledem raket, kilotonáže a se stupněm pohotovosti jaderné munice v prtb a u jednotlivých baterií arb a ovr.

2. Předpisy: Oper-51-3, Oper-51-5 a Oper-51-6.

3. Kalkulační údaje o spotřebě a efektivnosti vlastních úderů pro ničení bodových i plošných typických cílů nepřítele.

4. Normogramy pro použití vlastní chemické munice.

5. Pomůcky pro velení a předávání rozkazů a nařízení vykonavatelům.

Při plánování a v průběhu operace by **palebná skupina** plnila tyto úkoly:

a) **Do přijetí rozhodnutí velitele armády**

— seznámení se s potřebnými údaji z operační směrnice velitele frontu (zámysl s důrazem na použití ZHN frontu ve prospěch armády, počty přidělené jaderné a chemické munice na operaci),

— seznámení se s odbornými směrnici NRVD, náčelníka výzbrojní služby frontu a LOS,

— rozdělení jaderné a chemické munice na celou operaci po úkolech (BŮ, DŮ a záloha),

— hrubé rozdělení jaderné a chemické munice do BŮ po cílech,

— návrh veliteli (NŠ) na rozdělení jaderné a chemické munice a na ničení cílů do BŮ.

b) **Po vyhlášení rozhodnutí velitele armády**

— podrobná informace příslušných oddělení,

— zpracování „Plánu použití přidělené jaderné a chemické munice na operaci“,

— zpracování „Plánu využití 1. jaderného úderu frontu“,

— zpracování (doplnění) „Plánu sledování a ničení nepřátelských prostředků ZHN (nebo přehledu),

— zpracování příspěvku do „Rozkazu velitele armády“ — stať o použití vlastních ZHN,

— zpracování výpisů pro vševojškové svazky o použití jaderné a chemické munice armády v pásmu svazku a přidělení jaderné a chemické munice pro ovr,

— upřesnění úkolů průzkumu pro sledování cílů pro 1. jaderný úder a pro úder v průběhu operace,

— zakreslení plánovaných úderů jadernou a chemickou municí do mapy „Rozhodnutí velitele armády“ a do „Plánu operace“ a předání plánovací skupině operačního oddělení „Tabulky rozdělení jaderné a chemické munice na operaci“,

— koordinace činnosti mezi skupinou a ORVD, výbrojním oddělením, zpravodajským oddělením, LOS a chemickým oddělením,

— informace frontu o rozdělení přidělené munice na operaci, požadavky, návrhy apod.

c) V údobí vedení operace

— trvale sleduje stanovené cíle pro 1. jaderný úder — podává návrhy frontu na upřesňování 1. jaderného úderu podle výsledku průzkumu,

— trvale sleduje všechna místa velení nepřítele do divize v to a všechny prostředky ZHN operačně taktického i taktického významu,

— předává signály k uvedení raket do příslušného stupně pohotovosti a k provedení 1. jaderného úderu podle výsledku průzkumu a rozhodnutí velitele frontu,

— podává návrhy veliteli armády na jaderné a chemické úder v průběhu operace, návrhy na ničení ZHN nepřítele a jeho míst velení klasickými prostředky (dělostřelectvo, speciální odřady, letectvo),

— trvale vede tyto záznamy:

a) Záznam o použití vlastních jaderných a chemických zbraní.

b) Záznam o použití jaderné a chemické munice v pásmu armády prostředky frontu,

— informace podřízených svazků o jaderných a chemických úderech v jejich pásmu, upřesňuje bezpečnostní opatření,

— informuje front o vlastních jaderných a chemických úderech včetně úderů ovr a leteckých prostředků,

— informuje štáb o vlastních a frontových jaderných a chemických úderech v pásmu armády. Informuje podřízené svazky o plánovaných úderech armády (frontu) do pásma divize (cestou informační skupiny operačního oddělení),

— upřesňuje přidělení jaderné a chemické munice svazkům podle příslušnosti a podle celkového „Plánu rozdělení jaderné a chemické munice na operaci“,

— trvale vyhodnocuje ztráty ZHN nepřítele podle výsledků doplňkového průzkumu,

— vedení vlastních ztrát u arb, ovr a prtb (hlavně odpalovací zařízení a jaderné munice),

— návrhy veliteli (NŠ) armády o možnostech použití vlastní jaderné a chemické munice před rozhodnutím na příští den,

— zpracuje přílohu o uskutečnění vlastních jaderných a chemických úderů do „Souhrnného operačního hlášení“.

Závěrem chci znovu zdůraznit, že metodika plánování použití jaderných a chemických úderů na stupni vševojskové armády je složitá a čeká na své definitivní řešení.

V návrhu, který jsem popsal, vidím z hlediska celkové metodiky práce štábu armády určitý racionální systém, který maximálně rychle zabezpečuje veliteli armády sběr potřebných informací k jeho rozhodnutí o použití tak důležitého prostředku k ovlivňování palby a manévru na bojišti, jakým jsou jaderné a chemické zbraně. **Palebná skupina** je schopna tento požadavek splnit. Opodstatnění této samostatné skupiny v polním štábu armády jistě vyplývá z úkolů, které jsem podrobně uvedl.